Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | ЧИСЛО 226. | ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 28-го ВЕРЕСНЯ 1921.

VOL. XXIX. | No. 226. | JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, SEPTEMBER 28, 1921. | THREE CENTS

ЗАМАХ УКРАІНЦЯ НА ПІЛСУДСЬКОГО.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ, ФЕДАК, ВИСТРІЛИВ У ЛЬВОВІ ТРИЧІ ДО ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ-НАЇЗНИЦІ

Пілсудський вийшов із замаху ціло; лиш одна куля ранила ґрафа Ґрабовського, львівського „воєводу".

Ляцькі звірюки злінчували на ринку у Львові молодого українського героя Федака.

ОТВОРЕННЄ КОНФЕРЕНЦІЇ ЩОДО БЕЗРОБІТТЯ

ВАШІНҐТОН, 26. вересня. — Нині отворено тут конференції для безробіття, котру скликав президент Гардинґ а приготовив департамент торговлі.

Конференції відкрив короткою промовою президент Гардинґ, звертаючи увагу на вагу конференції не лише для Америки, але й для цілого світа, заінтересованого в тому, щоби Злучені Держави дали довчок до розвязки сього питання, що тепер тяжить над усіми державами світа. Тяжить воно передовсім через війну, котра звела господарку народів на манівці, кажучи їм напружувати всі свої сили на виріб в першій мірі того, що потрібне на війну. Дотеперішний застій в промислі се лише природний наслідок таких умов. Тому терплять через се всі держави, що брали участь у війні, ба навіть ті, що не брали.

Опісля президент вказав членам конференції на їх завданне. Воно полягає на найденню способів, якими можнаби привернути промислове життє Злучених Держав до нормальних обставин. Президент висказав догад, що в Злучених Державах кождого часу є коло півтора міліона безробітних. Однак тепер воно незвичайно велике і числить кілька разів се число нормального безробіття. Америка стоїть не лише перед питанием, як безробітте зменчити, але навіть до певного степення перед питанием, як не допустити до його зросту. Головно наближаючася зима може слушно збуджувати обави.

Конференція в своїй праці коло шукання заради на безробіття не потребує придумувати способів, якби перемінити цілу будову, економічну, промислову і політичну, американської суспільности. На думку президента Гардинґа, американська суспільність оперта на солідних основах, яких не треба нищити і заступати другими. Америка має таку будову, як повинна мати, лише вона тепер ослаблена після горячки. Президент тому скликав представників ріжних ґруп суспільних в Америці, щоби вони могли добре розглянутися, якими способами почати боротьбу за мир так само однодушно, як колись робилося акцію за війною.

ПРОМОВА СЕКРЕТАРЯ ГУВЕРА.

Секретар (міністер) торговлі Гувер був одиноким бесідником після президента Гардинґа. Сей в своїй промові зачеркнув близче ціль конференції. На думку уряду ціль конференції повинна бути така, щоби не допустити до сього, щоби на безробітте треба зараджувати приватною або публичною милостинею. Він висказав свій погляд, що економічне положенне Америки іде уже до кращого, але не іде з такою скоростю, якби сього можна собі побажати. Через те наближаюча зима може принести зі собою богато терпіння. Богато людий вичерпає свої ощадности і їх доля стає великим тягарем суспільности. Конференція має найти на се яку зараду. Вона мусить найти сю зараду скоро. Вона мусить подбати за се, щоби зробити повторенне безробіття неможливим.

Передусім треба означити, кілько є безробітних і як вони розложені. Конференція мусить далі найти способи, як помогти безробітним в наближаючуся зиму, і як найти роботу для як найбільшого числа безробітних. В тій ціли конференція буде обовязана найти способи для привернення торговлі і промислу до нормального стану. Уряд свідомий сього, що законодатною дорогою не можна буде богато зробити в тім зглядi, бо тою дорогою такій біді зарадити тяжко. Богато більше можуть зробити ріжні суспільні ґрупи щирим співробітництвом. Тому уряд скликає ріжні суспільні ґрупи на наради і предкладає їм цілу справу.

Секретар Гувер опісля подав плян конференції. Щоби зробити свою роботу в як найкоротшім часі, конференції поділиться на 12 комітетів. Кождий комітет почне дослід над одним питанием, звязаним з безробіттем. Коли комітети зберуть матеріяли і простудіюють спеціяльні питання, вони предложуть певні практичні проекти про те, як зарадити безробіттю.

ВИБІР СУБКОМІТЕТІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ПРО БЕЗРОБІТТЄ.

ВАШІНҐТОН, 26. вересня. — Після промови Гувера приступлено до установлення комітетів. Установлено комітети: для статистики безробіття, для аґенцій праці і реґістрації, для стейтових і міських мір запобігання безробіттю, средств зі сторони фабрикантів, перевозових средств, будови, корабельного перевозу, публичних переслухань.

ФОРД ДОМАГАЄТЬСЯ УСУНЕННЯ СЕНАТОРА ЗІ СЕНАТУ.

ВАШІНҐТОН, 26. вересня. — Генрі Форд, дітройтський фабрикант, вислав до сенатора Ділінґема, голови сенатової комісії щодо виборів, листа, в котрім домагається від сенату викинення сенатора Нюбері, котрий був обжалований і засуджений за виборчі обманства. Генрі Форд каже, що він кандидував на сенатора з демократичної партії лише на домаганнє великого числа людий, однак не бажає засідати в сенаті, однак не хоче, щоби в сенаті засідала людина, яка добула собі мандат виборчими перекупствами, витрачуючи на сі перекупства понад чверть міліони долярів.

Форд грозить сенатови, що на случай, якби сей не хотів „очиститися" через викиненнє сенатора Нюбері, то він відкличеться до цілого краю.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗЕЛІЗНИЦЯ ЗНОВ ЛАГОДИТЬСЯ ДО ЗНИЖЕННЯ ПЛАТИ.

Атербері, віцепрезидент пенсильвенійської зелізниці, заявив в публичній заяві, що ся зелізниця мусить незадовго знов обнижати заплату своїм робітникам, як що вона не має опинитися в руках „ресівера".

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Одеські „Вісти" повідомляють, що при всеукраїнському Центр. Виконкомітеті заснована головна комісія допомоги голодуючим під головуванням Петровського. Допомога голодуючим губерніям України — Катеринославській, Запорожській, Донецькій, Миколаївській і Одеській зараз остільки необхідна — пишуть „Вісти", — що комісія визнала потрібним в першу ергу помагать голодуючим Українцям. Відносно помочі голодуючому Надволжжю висловлено думку про вільну реемиґрацію Українців з над Волги і наділенню їх землею.

БОРОТЬБА В СЕНАТІ ПРОТИ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ З ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ВАШІНҐТОН, 26. вересня. — Демократичні провідники докладають усіх сил, щоби довести до сконсолідовання (обєднання) всіх демократичних сил в сенаті для боротьби проти мирових договорів, зроблених теперішньою адміністрацією з Німеччиною, Австрією та Угорщиною.

В опозиції демократичних сенаторів проти мирових договорів сенатори опираються на новім арґументі; вони заявляють, що Америка не повинна тепер покидати своїх бувших союзників з часів війни. Сей арґумент готов зібрати всіх демократів, але він роздiлить їх від републиканських опозиціоністів, які противляться мировим договорам на тій основі, що вони вмішають Злучені Держави в европейські справи, які Америку не повинні обходити.

Прихильники мирових договорів, з сенатором Лоджом на чолі, доказують, що Злучені Держави мають заґварантовані великі користи в тих договорах.

ТАЄМНИЧА СТРІЛЯНИНА.

В неділю померла в однім шпитали в Ню Йорку панна Милдред Генен, дочка відомого фабриканта черевиків, котру минувшої пятниці пострілила три рази з револьвера її знакома, пані Грейс Лоес, Пані Лоес, зараз по постріленню панни Генен звернула дуло револьвера до себе, вимірила собі в уста і одним стрілом поклала себе трупом на місци. Її жертви, в котрої тілі застрягли аж три кулі, відставлено до шпиталя. Тут богато родина старалася вратувати її життє, але одна куля, котра перейшла через черево, викликала запаленнє очервоної болони і в наслідку смерть. Коли родина бачила, що для раненої нема ратунку, старалася довідатися хочби про причину цілої афери. Однак вмираюча панна не хотіла нічого сказати, понад те, що поліції і родина було і так відомо. А знали вони, що пані Лоес мала кілька разів грозити панні Генен смертю, і що причиною ненависти мала бути страшна заздрість через одного мущину. Не сказавши більше нічого, панна померла.

СТАН ХАРКОВА.

„Вісти Українського Совнаркома" підкреслюють критичний стан Харкова у господарчому відношенню. Став трамвай і каналізація, зле працює електрична стація, водопровод і бані. Будинки, бруки та мости вимагають негайного, капітального ремонту. З 400 ваґонів трамвайного парку зосталось незіпсованими тільки 40. Аби поліпшити міське господарство, заведено аренду платню за мешкання та кватиря.

ПОЛЬСЬКИЙ КРИК РОЗПУКИ.

Польська рада міністрів на засідан відбутім 30. серпня вирішила проголосити таку відозву: Уряд числючися з тяжким положенням державних робітників, викликаним зростом дорiжні підвисшив дуже помітно, коштом богатьох міліярдів марок. вивінування державних функціонарів. Між иншими узгляднив майже в цілій ширині зелізничниками постуляти та вплинув на приватні підприємства в напрямі задоволення оправданих домагань своїх робітникі. Крім того уряд приняв міри в напрямі здержання поступу дорожнечі, в першій мірі замикаючи границі для вивозу харчових засобів поза межі держави, що зачинає вже виявляти позитивні результати. Помимо того уже по заспокоєнню домагань державних працівників вибухають льокальні зелізничі страйки і з тайними страйковими комітетами і то в моменті, коли збирається Рада Союза Народів для розгляненя горішньо-шлеської справи, в моменті, коли після автентичних документів більшевики проклямують утаєну, але безоглядну боротьбу з Польщею. Говорить це проте, що рухом. який не має економічного підложа, кермує укрита рука, звернена проти польської державности. Що так є, уряд має на це неоспоримі докази. Уряд, що найшов розуміння для огірчення викликаного важким економічним положенням працівників, не буде толерувати акції, яка підмулює підвалини і істнування держави. Уряд мусить катеґорично заявити, що виступить з цілою енерґією і в інтересі держави примінить з цілою безоглядністю ті засоби, якими вже розпоряджає на основі істнуючих законів.

Всяка зорґанізована акція ворожа державі, буде переслідувана з цілою строгістю закону.

ЗАМАХ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА НА ПІЛСУДСЬКОГО У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ, 26. вересня. — Вчера вечером ґенерал Йосиф Пілсудський, президент польської републіки, ледви уникнув тут смерти від замаху.

Він вертався з банкету, який уладжено в його честь і всідав до автомобілю в ринку, щоб удатись до театру, коли роздались до нього три стріли.

Стріли ґенерала Пілсудського не ранили, але ґраф Ґрабовський, котрий йому товаришив, одержав рану в ногу.

Президент казав шоферови їхати до шпиталю. Коли його запевнено, що рана не є поважна, він вперся їхати до театру, як мав гадку спершу. Як прибув до театру, зібрана там публика привитала його із запалом.

Заговірник хотів по замаху відібрати собі життє, але його арештовано, заки міг докоонати самовбийства.

ЗАМАХ НА ПІЛСУДСЬКОГО ВИКОНАВ УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ ФЕДАК.

ЛЯЦЬКІ ЗВІРЮКИ ЗЛІНЧУВАЛИ НА РИНКУ У ЛЬВОВІ МОЛОДОГО ГЕРОЯ.

ВАРШАВА, 26. вересня. — Замах на президента Польщі Пілсудського виконав український студент Федак.

Пілсудський був у Львові „на інспекції". Український студент дав до нього три револьверові стріли вчасі, як він вертався з бенкету в ринку у Львові і всідав до автомобілю. Кулі його не ранили, тільки його товариша ґрафа Ґрабовського.

Молодого заговірника вхопила польська товпа і злінчувала його на місці.

КУЛІ РАНИЛИ ПОЛЬСЬКОГО „ВОЄВОДУ" ЛЬВІВСЬКОГО ОКРУГА, ҐРАФА ҐРАБОВСЬКОГО.

ВАРШАВА, 26. вересня. — Кулі, які впали з руки українського студента, Федака, не ранили Пілсудського, тільки його товариша, що їхав з ним, ґрафа Ґрабовського.

Ґрабовський давнійше був польським міністром фінансів, а тепер є польським „воєводою "львівського округа („воєвудства").

По замаху польська публика кинулась на українського молодця. Поліція хотіла його вирвати з рук публики й арештувати, але розбішена польська публика не дала його з рук і на місці злінчувала його.

КАЖУТЬ, ЩО ПОЛІЦІЯ НЕ ДОПУСТИЛА ДО ЗЛІНЧОВАННЯ ФЕДАКА.

ЛЬВІВ, 26. вересня. — Молодий український студент, що виконав замах на Пілсудського, се син тутешнього визначного українського адвоката д-ра Стефана Федака.

Він стояв поза військовим кордоном і відтам дав стріли. Кулі впали в задну часть автомобіля і ранили Ґрабовського.

Поліція вирвала студента Федака з рук розбішеної польської товпи й арештувала його.

СПРАВА САМОСТІЙНОСТИ АЛЬБАНІЇ.

ЛОНДОН, 26. вересня. — В тутешніх політичних кругах повідомляють, що британське правительство дійшло до порозуміння з італійським правительством в справі усталення границь Альбанії.

В порозумінню означено не лиш границі Альбанії але також запоручено незайманість її території і независимість.

БОРОТЬБА ЗА ІРЛЯНДСЬКУ СВОБОДУ.

ЛОНДОН, 26. вересня. — Британський премієр Ллойд Джордж вишле в середу, 28. с. м., відповідь британського правительства на останню ноту Де Валери.

ЛОНДОН, 26 вересня. — Британські зорґанізовані робітники домагаються, аби британсько-ірляндська конференція рішучо відбулась.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В ГАЛИЧИНІ.

Дневник „Український Вістник", який виходить на місце забороненого Ляхами „Діла" у Львові (адреса: Ринок, ч. 10), по тяжких переходах вступив тепер на новий шлях розвитку.

Про се пише він від редакції до читачів осьщо:

„Випускаючи „Український Вістник" у збільшенім обемі, повідомляемо, що будемо більше місця присвячувати справам літератури й культури, щоби тим чином хоч в части заступити недостачу літературно-наукового органу. Від теперішньої хвилі „Український Вістник" мати-ме два постійні фейлетони. В першім друкуємо роман молодого талановитого письменника Клима Поліщука, а другий фейлетон буде змінний. Таксамо більше уваги будемо присвячувати господарським справам.

„Український Вістник" появляти-меться в ОБЄМІ 8 СТОРІН ДРУКУ, а в понеділки лише в обемі 4 сторін з огляду на недільний відпочинок.

„В техніці друковання нашої часописі наступає великий поступ, майже перелім. Се перша українська ґазета в Галичині, що буде друкована НА ПОСПІШНІЙ РОТАЦІЙНІЙ МАШИНІ. Взагалі можна сміло твердити, що під тим оглядом ми йдемо в Галичині в першім ряді технічного поступу. Наша ротаційна машина, поверхова (має партер і перший поверх) є останнім висловом друкарського технічного поступу. Вона здатна друкувати рівночасно 2 газети, кожду по 20 тисяч примірників на годину.

„При тій нагоді маемо бажанне і до наших передплатників, покупців, читачів, прихильників і дописувачів. Перших просимо, щоби словом і ділом подбали про поширенне „Українського Вістника"; щоби зєднували нам нових передплатників та поновили складки на пресовий фонд, котрі обернеться НА ЗАПЛАТУ ДОВЖНИХ 5-ТИ МІЛІОНІВ ЗА РОТАЦІЙНУ МАШИНУ. Других просимо подавати короткі, ядерні, без підкладу особистих непорозумінь, дописі, в котрих треба представляти повіюту життя даної місцевости чи повіта."

* * *

Наша редакція жилае „Українському Вістникови" успіху в праці і боротьбі для поступу і визволення українського народу в Галичині.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ БЕЗРОБІТТЯ.

Нема тепер в Америці другої суспільної справи, яка займалаби уми більше людий, як справа безробіття. Тому нема другого публичного збору, на котрий зверталобся більше очий, як на отвираючуся у Вашінґтоні конференцію в справі безробіття.

Президент Ґардинґ заявив в привітній промові межи иншим, що конференція має радити над найденнем звради на безробітте, але при тім вона не має застановлятися над ґрунтовною зміною американської економічної, промислової і політичної будови. На думку американського уряду будова Злучених Держав є понад сумнів добра, відповідна, солідна. Ґрунтовно її зміняти не треба. Її треба лишити такою, як вона є. Лише треба її заставити робити щось такого, щоби се запобігло безробіттю. Ціль конференції на думку президента Ґардинґа лежить у виліченню зовсім сильно збудованого орґанізму, котрий хвилево захорів дуже тяжкою недугою, дістав дуже болючої горячки і потребує вмілого і скорого лічення.

Президент Ґардинґ зазначив се становище уряду не лише словами, але й ділами. Межи сімдесять кількома членами конференції є люди з ріжних околиць Злучених Держав, є представники ріжних суспільних ґруп, ріжних звань, професій і промислів. Є представники робітників, підприємців та середної кляси. Є люди ріжних політичних переконань. Лише одних нема, а саме тих, що стоять на становищи, що американський суспільний устрій потребує ґрунтовної переміни, перебудови від самих основ до самого вершочка даху. Значить, там нема соціялістів, котрі кажуть, що лише тоді може скінчитися безробітте, як нинішний суспільний лад буде замінений другим, основно відмінним.

Зі слів орґанізатора конференції, секретаря (міністра) торговлі Гувера, видно також, що уряд свідомий далекосяглости своєї політики супроти безробіття. Гувер казав: „Наш народ хоче передусім заробити собі насущний хліб і сей край, що має маґазини, що тріскають переповнені поживою, одінем, майни, що можуть виробити більше топлива, як потреба, який має подостатком домів, щоби примістити усіх мешканців у вигоді, певно має також досить розуму, щоби найти розвязку на справу безробіття. Як сьої розвязки не найде, то тоді ціла система (американської господарки і політики) стрінеться з поважним закидом невдачі."

Колиб таке сталося, колиб вашінґтонська конференція не принесла ніякої полекші, то тоді побідилиб ті, яких на сю конференцію не прошено, ті, що стоять за ґрунтовною зміною цілого суспільного устрою в Америці. Се добре, що американський уряд береться за справу безробіття, свідомий свого великого одвіту за суспільні умови.

ПОЗИЧКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ І ЇЇ ПРОТИВНИКИ.

(Від власного кореспондента).

Я не маю нагоди читати всіх українських часописів, які виходять в Америці. Тільки з львівського соціяльно-демократичного „Вперед" довідався я, що „Українські Щоденні Вісти" і „Народня Воля" виступають проти Позички Національної Оборони.

Чому?

* *

„Народня Воля" не сподобала собі, що правительство української Галичини, яке звернулося до Вас, Американські Браття, з покликом підписати Позичку Національної Оборони, домагається від держав антанти утворення Галицької Републики.

Петрушевич — пише „Народня Воля" — „звертає нашу увагу на недолю українського народу в Галичині, а взиває до складання позички на галицьку державу. Так рішив і так має бути — або польська неволя або галицька держава. Хто хотів би галицько-української держави або злуки з Великою Україною, той очевидно не має чого витрачувати своїх гроший на Петрушевича... Відозва Петрушевича робить враженне, начеб то в Галичині не було ніякого українського народу, але якісь „Галичани", для яких потрібно утворити галицьку державу".

Так пише „Народня Воля". Коли пише щиро, — то скільки несвідомости й незнання в тім писанню! Коли-ж нещиро, — то скільки фарисейства. І такою духовою справою годуеться українську народню масу.

Чи потребую пригадувати, що **Галичина** — се старинна українська назва одної части української землі, назва, яка виробилася власне в історичнім життю сеї части української землі? Чи з сього, що австро-польське пануванне занечистило сю стару українську назву, виходить, щоб ми на віки були рабами сього австро-польського занечищення, щоб ми не очистили сеї нашої української назви і не вживали її так, як нам її передала наша історія? Для кождого Українця назва „галицький" — так само, як назва „київський", „волинський", „полтавський" і т. д. — повинна бути рідна, бо кожда з тих назв означає часть нашої рідної землі, України.

І Галицька Республика, якої утворення правительство української Галичини домагається від держав антанти, буде очевидно **державою українського народу** Галицької Землі.

А що правительство української Галичини домагається від держав антанти утворення Галицької Республики, а не злуки з Великою Україною, — се тому, бо тільки таке домаганнє має вигляди на здійсненне в недалекій будучности. Для української Галичини справа стоїть так: Або держави антанти усунуть польську окупацію з Галичини і дадуть їй змогу утворити Галицьку Республику, — або треба ждати в польській неволі, аж Велика Україна стане такою сильною державою, що уневажнить ті договори, які в її імени заключено з Польщею (договір правительства Української Народньої Республики з Польщею в Варшаві і договір правительства Української Радянської Республики в Ризі) і якими в її імени відступлено Галичину Польщі, — піде війною на Польщу і визволить Галичину.

Се не Петрушевич хоче Галицької Республики, тільки обставини склалися так, що коли взагалі є можливе швидке визволенне Галичини з польської неволі, то тільки в формі утворення окремої Галицької Республики.

І коли взагалі кого винити за ті обставини, то треба все тямити, що се правительства Великої України зреклися Галичини в користь Польщі і тим накинули Галичині окремий політичний шлях для визволення зпід Польщі.

При тім „Народня Воля" пише про ту акцію, яку веде правительство української Галичини, так, як коли-б се була особиста справа Петрушевича. Тому, що комусь не подобається Петрушевич чи його політика, — тому має пропадати справа визволення Галичини з польського ярма.

Обставини склалися так, що на чолі правительства української Галичини стоїть Петрушевич. Через те, що Галичину заняла Польща і правительство, як не мало опинитися на польських шибеницях, мусіло опинитися на еміґрації, — обставини вимагають, щоб те саме правительство вело справу далі. Адже український нарід Галичини не має свобідної волі переводити зміни в правительстві. В таких обставинах ще найліпше, що справи веде те правительство, яке вело їх тоді, коли знаходилося на своїй землі. І коли-б тільки йому вдалося добитися усунення польської окупації! А стане край свобідний, то й мати-ме свобідну волю покликати і зміняти правительство.

Словом, кому не подобається Петрушевич і його політика, той повинен тямити, що особи, з яких складається правительство, зміняються, а справа визволення й волі народу вічна. І не можна справи визволення й волі народу покидати тому, що комусь там не подобається особа, яка тепер веде провід.

* *

Коли „Народня Воля" свою аґітацію проти Позички Національної Оборони старається прикрити бодай всеукраїнською фразеольоґією, то „Українські Щоденні Вісти" (коли їх статтю вірно передає „Вперед") пишуть „просто з моста": „Не дайте себе обманути! Петрушевич не дає ґарантії, що держави антанти визволять Галичину зпід Польщі і утворять Галицьку Республику! Тим самим нема також ніякої ґарантії, що Позичка Національної Оборони буде звернена, що Ваші гроші не пропадуть!"

Цікаво, що сказали би „Українські Щоденні Вісти", як би хтось таким самим оружем воював проти комуністів. Як би казав: „Не дайтеся обманути! Не слухайте комуністів! Вони кличуть Вас до революції, хотять, щоб Ви йшли на боротьбу, на муки, на смерть. Запитайте їх, які вони дають Вам ґарантії, що Ви побідите, що на землі запанує той рай, який вони обіцюють! І запитайте їх, кождий від себе: Що мені з того раю, коли я згину в боротьбі, коли мене жде смерть або каліцтво? Які ви мені даете ґарантії, що я доживу того раю, який ви обіцюєте?"

Що тоді сказали би „Українські Щоденні Вісти"?

Боротьба за волю — се не купецький інтерес.

Українські жовніри, коли йшли до бою з польським ворогом, який напав на їх рідний край, не питали українського правительства: „Які ми маємо ґарантії, що ми побідимо?" І кождий з них з окрема не питав: „Які я маю ґарантії, що мене жде воля і добробут у вільній Україні, а не польський полон, не страшне каліцтво, не смерть серед мук?"

Вони не питали, тільки йшли у бій, складали свою кров, свої муки, своє життє на жертвеннику волі України.

А Ви, Американські Браття, мали би жалувати тих кілька чи кільканайцять долярів, бо нема ґарантій, чи Ви їх не стратите!

Так навчають Вас „Українські Щоденні Вісти".

Чи так само вчать вони Вас ракувати по купецьки, коли ходить о комуністичні цілі?

* *

Як я вже зазначив, про се вороже становище „Українських Щоденних Вістий" і „Народньої Волі" до Позички Національної Оборони довідався я з львівського соціяльно-демократичного „Вперед".

„Вперед" пише, що голос „Українських Щоденних Вістий" і „Народньої Волі" є голосом українського робітництва в Америці. І додає: „Чи можна в такім разі числити на успіх позички в Америці? Буде вона ще одним фяском більше, бо більшість української еміґрації в Америці се робітництво і з його голосом треба числитися".

„Впередови" треба більше дивуватися ніж „Українським Щоденним Вістям" і „Народній Волі". Бо „Вперед" виходить в краю і добре знає, як стоїть справа. Нехай, — що він політично розходиться з правительством української Галичини; нехай, — що на його думку треба змагати до **радянського** ладу, а не до такої буржуазно-демократичної Галицької Републики, на яку позволили би в Галичині держави антанти. Але „Вперед" повинен знати, що в тій буржуазно-демократичній Галицькій Республиці українському народови було би як у небі в порівнанню з тим пеклом, яке він має під Польщею.

Можна би зрозуміти, як би „Вперед" домагався реформи складу правительства української Галичини, ревізії політичних заходів і т. п. Але поборювати саму ідею репрезентації Галичини перед державами антанти і без слова догани, а ще неначе з вдоволеннем передруковувати голос „Українських Щоденних Вістий" і „Народньої Волі" і неначе радіти, що Позичка Національної Оборони не вдасться!...

Адже „Вперед" добре знає, що якби не акція правительства української Галичини перед державами антанти, то про Галичину в міжнародній політиці і згадки не було би, то Польща спокійно прилучила би Галичину до польської держави і весь український нарід Галичини став би підданим Польщі. Коли доси се не сталося, то се заслуга акції правительства української Галичини і **передовсім заслуга українського народу, який сю акцію свого правительства підпирає.**

Український нарід в Галичині підпирає акцію свого правительства, переносячи по геройськи всі знущання польських катів і не відступаючи від свого справедливого домагання.

А український нарід в Америці підіпре сю акцію, підписуючи Позичку Національної Оборони, яка уможливить правительству української Галичини вести далі й довести до кінця діло визволення Галичини зпід польської окупації.

Я певний, що „Вперед" помиляється, коли голосить, що „Українські Щоденні Вісти" і „Народня Воля" є голосом українського робітництва в Америці.

Я певний, що Ви, Американські Браття, всі до одного зложите, скільки хто зможе, на Позичку Національної Оборони і тим покажете, що Ви розуміете, що значить визволенне рідного краю.

А коли вдасться визволити рідний край з неволі польських катів, тоді ніхто инший, тільки сам український нарід, — українське селянство і робітництво і та українська інтеліґенція, яка вийшла зпід сільської стріхи і так само важко, як селянин і робітник, працює на життє, — буде рішати про те, який лад має бути на визволеній землі.

Галицька Республика буде державою українського народу Галичини, він буде в ній господарем. І в слушний час він зединить її з Великою Україною в одну Вільну Неподільну Українську Державу-Республику.

Гайдельберг, 3. вересня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) РЕПУБЛИКИ У ВАШИНГТОНІ.

Відділ II (фін.-торг.)
Ч. 163 — 21.

ОПОВІСТКА.

Хто хоче закупити БОНД ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ, нехай подасть точно своє імя і адресу та перешле гроші, або американські Ліберті Бонди на слідуючі способи:

1) Прямо на адресу: Diplomatic Representative of Galicia (2nd Dept.), 1901 Columbia Road, Washington, D. C.

2) а) Через Відділи та Братства Українського Народного Союза, Провидіння, Народної Помочі або Згоди Братств.

б) Через українські грецко-католицькі або українські грецько-православні парохії.

в) Через Всеукраїнський Окружний Комітет в Шикаго і Лігу Ситизенів в Филаделфії, Па.

г) Через окремі місцеві Комітети, вибрані для сеї цілі на прилюдних зборах.

г) Вкінці через ті інші інституції, комітети та поодинокі особи, які викажуться відповідним уповажненнем від Місії.

Бонди виставлені на 5, 10, 25, 50, 100 долярів.

УВАҐА: Хто зложив гроші, а не одержав в короткім часі бонда, нехай сейчас реклямує. —24

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ:

Д-р Березовський **Д-р Мишуга**

ОРҐАНІЗАЦІЯ МОНАРХІСТІВ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Історія орґанізації українських монархістів дуже цікава.

Цікава вона передовсім тим, що сотворили її не люди російської культури, як того можна булоб надіятися, тільки люди культури польської. Орґанізація ця зовсім не нова, як хибно думають. Початків її треба шукати ще в орґанізаціях спольщених українських дідичів Правобережа, які повстали перед кільканайцяти роками. Було їх дві. Називалися вони: 1) „Звйонзек земян і дзєржавцов на Украінє" і 2) „Звйонзек офіциалістов рольних". Були се клясово-станові, немов професійні орґанізації на господарськім підкладі і з початку не мали з монархізмом нічого спільного. Провідниками першої були нащадки старих українських родів, майже цілком спольщених: Станислав Горват і Стефан Подгорський. На чолі другої стояв Ян Липковський, також потомок старого але спольщеного українського роду з Таранщанщини на Великій Україні. Орґанізації ті були вже за царату доволі могутні, бо мали коло 40.000 зорґанізованих членів.

Люди зібрані в тих орґанізаціях, булиб не проявили мабуть чисто політичної праці, якби не велика війна й все, що вона принесла з собою. Щойно з її приходом настав час, коли вони відчули правдивість слів старого українського письменника Вишенського: „Я вам кажу — земля, по котрій ногами вашими ходите, плаче, стогне і воплет на вас."*)

Думки тих людей були при Польщі й Поляках. Коли царські війска евакували Поляків з Польщі й Галичини в глибину Росії, то члени згаданих орґанізацій видавали на удержанне їх міліони — старої, доброї валюти. Але прийшла революція й їм самим прийшлося втікати в Польщу, в „свою" Польщу, як вони думали. Одначе там почули себе чужинцями. Поляки, для яких вони понесли тілько жертв, не тільки що не піддержали їх в нещастю, але ще зробили їх предметом свого визиску. Це зробило перелом в душі тої спольщеної кляси. Від тоді щораз більше їх почало уважати себе не тільки горожанами України, але й Українцями по народности.

Підтвердженнє цего, що відчули, знайшли вони в виданих ще перед війною наукових (історичних) книжках Вячеслава Липинського, який став головним ідеольоґом, немов творцем їх нового руху. Від тепер той зразу чисто клясовий рух, який з виключно клясових інтересів підпирав свого часу гетьмана Скоропадського, зачинає його підпирати на еміґрації вже і з чуттєвих причин, національних: вони уважають його українським монархом на вигнанню, де й самі опинилися. Це наблизило тих людей польської культури й латинської віри до православних землевласників ще більше ніж передтим. І разом основали вони весною 1921 р. „Союз Хліборобів України". На чолі його стоїть православний земельний власник Ханенко, прихильник гетьмана Скоропадського й б. його адютант. До „Союза" причалили згодом і лівобережні, переважно православні, земельні власники, що опинилися на еміґрації. Разом потворили вони доволі численні орґанізації в Польщі, Румунії, Югославії, Болгарії, Естонії й Латвії. Всі ці орґанізації остають в тіснім звязку між собою й неправдиві є ґазетні вістки, немовби ті ґрупи в чім небудь ріжнилися.

Визначнійші діячі й працьовники цего руху такі: Липинський, Ханенко, Д. Дорошенко, Скоропис-Йолтуховський, Шемет, Сава Крилач, Білопольський, Леонтович, Зінківський, Тимофіїв, князь Кочубей і ін.

Орган їх „Хліборобська Україна" виходить у Відні як великий, неперіодичний журнал. В II., III. і IV. збірнику „Хліб. Укр." оповіщений статут і реґулямін „Хліборобів". Між Петлюрівцями й Хліборобами йде завзята боротьба.

О. Н.

*) Гл. Життєпис гр. Михайла Тишкевича.

ДОПИСИ

КЛІВЛЕНД, О.

Слухай та читай, але свій розум май!

Отсим кілька слів я пишу до тих людий, котрі читають „Українські Щоденні Вісти", „Молот" і другі їм подібні часописи, та без критики і без найменьшого свого осуду, на сліпо вірять в статті і ріжні дописи, які поміщуються у висше згаданих часописях.

Богато людий, а переважно українських робітників, упало жертвою жидівсько-большевицької пропаганди лише тому, що не застановляються над тим, що чують або читають. І наші українські виродки, котрим розум (як вони коли його мали) перевернувся в їх головах, потягнулися шнурком в жидівсько-большевицьке багно, з якого тепер зі встидом вертають. Але є ще такі, котрі так пересякли большевицькою заразою, що навіть і не думають видобутися відтам, а що більше: стараються втягнути за собою ще нові, несвідомі одиниці. До сего вони послугуються ріжними способами, як: намовами, бесідами, дописями і т. и., а навіть погрозами. Як павук затягає свою павутину, щоби схопити в неї свою жертву, так ті жидки, які поробилися лідерами большевизму, зі своїми слугами (українськими виродками) розпустили свої сіти, щоби зловити як найбільше жертв до „большевицького раю".

Тай і не диво, що ті большевицькі лідери (Мойсеевого віроісповідання), а заразом і „опікуни" робучого народу, беруться до такого діла. Се-ж їх особистий інтерес! Не диво і те, що ті українські виродки пійшли на службу Жидам, бо „чим горнець накипить, тим і смердить". Так і з нашими большевиками. На котрого лише поглянути, то можна з його лиця вичитати, що в старім краю він як не був форналем у дворі, то певно палив Жидам в грубах, і тоді йому „добре" поводилося. А що тут ані форналів нема, ані в жидівських грубах палити не треба, так вони бодай тим можуть повеличатися, що помагають нехристам ширити жидівсько-большевицьку пропаганду.

Але поза тими жидівськими наймитами є тут також і чесних родичів діти, котрі ніколи не мали (отже не повинні і тут мати) нічого спільного з Жидами. Чомуж вони пійшли в слід за тамтими? Відповідь: **Вони пійшли на путь нечестивих з несвідомости.** Тож для тих най послужить отсих кілька слів.

Жиди знають, що нарід чим буде більше темний, тим більше буде можна його визискувати. Вони також знають, що визиск кінчиться з хвилею освідомлення народу. Вони і се знають, що нарід освідомлюється в ріжних організаціях, чи то просвітних чи торговельних. І як свідомий нарід погляне в свою минувшину та стане пізнавати, в який страшний спосіб його кривджено і визискувано, то певно що вслід за сим прийде і відплата; відплата страшна, бо і страшна була минувшість.

Кождий з нас знає, як то Жиди помагали Ляхам панувати над бідним робітником. Пани старалися тримати мужика в темноті через брак шкіл, а Жиди горівкою і ріжними алькоголічними напоями затемнювали ще більше мужицький розум, та темного й опянілого ссали як пявки зі всіх сторін. А мужик темний, запитий, приспівуючи, присипляв свою недолю. Жиди з фарисейським усміхом складали свої капітали, які збирали з нещасливого мужика. Та тепер що іншого. Вони бачать, як наш нарід починає організуватися, як закладає ріжні інституції. Вони бачать, що така праця народу приносить для них конець, їм і їхньому панованню. Але Жид не дурний! Він не чекає до послідної хвилі, але береться до діла завчасу. А що Жиди знають духа нашого народу, тому поробилися „Мойсеями" та ріжними „опікунами" і туманять нарід, що нібито вони хочуть „висвободити" робучий нарід з ярма капіталістичного".

А хто є в переважаючій більшости тими капіталістами, як не Жиди?

Вони голосять робітникам: Ми товариші робітники! Ми не „пани" (не властителі)! Ану, при розмові з Жидом не дайте йому того титулу „пан", так побачите, чи не скаблучиться йому ніс від гніву.

От вже від сего Жид починає ділити нарід (для ляцької і своєї користи), відділює робітника від других кляс людий.

Принагідно наведу тут демократичний устрій тут в Америці щодо титулу „містер" (пан). Почавши від президента, а скінчивши на найнизшій клясі робітника, всі мають оден і тойсам титул: містер. Чиж се не гарно? Така рівність. А як у нас? Не стало би і місця розписуватися на ту тему...

Другим з ряду способом, яким Жиди послугуються в своїй роботі, є сей: Всьо, що входить поза діяльність звичайного робітника, є капіталістичне. Наприклад: Заложуть український банк — капіталістичний. Заложуть українську народну торговлю — капіталістична. Заложуть український народний дім — капіталістичний. Заложуть українську пекарню — капіталістична. Побудують церкву — капіталістична. Одним словом: всьо, до чого нарід понад звичайну роботу стремить, для них є вороже, капіталістичне. А що ті всі інституції є „капіталістичні", тому вони противляться робітничій програмі (розумій жидівській) і їх треба ріжними способами нищити.

Проти церкви большевицькі лідери говорять так: „На що вам, робітники, церкви? Церква є перешкодою в поступі робітників". А думають ось як: Церкви повинні належати до панів Ґутманів, а як робітник схоче церкви, то ми йому винаймемо. (Як могло бути давно так, то чому не може бути і тепер так?) Тай наука, яка буде в найменій церкві голоситися, не буде нам на шкоду. Бож ми — пани-властителі, а то — робітники.

Проти українських банків говорять так: „На що вам, робітники, банків? Таж банк, то капіталістична система. Ми, товариші, провадимо боротьбу проти капіталізму, а другі робітники, несвідомі (так вони говорять), орґанізують банки, отже тимсамим ставлять нам колоди в нашій боротьбі. Се противиться робітничій програмі, тож треба їх нищити". А думають так: Як робітники позакладають банки, то і свої гроші депозитувати будуть там, тай і позички будуть затягати в своїх банках. А що ми (Жиди) будемо робити? А кілько то гроша того робітника обертається в наших (жидівських) банках? А кілько то наших Жидів тисячниками, а навіть міліонерами позіставали? А з кого? Та з того робітника, що складав свій гріш роками тай ще вдячний був, що Жид нічого не взяв за те, що його гроші так довгий час перетримував. І тепер мали би ті „гої" взяти се в свої руки? Ні! Ніколи!

Проти української торговлі говорять: „Товариші! Ми робітники, ми не бізнесмени. А знайте, що всякий бізнес, кожда бізнесова інституція збільшає число капіталістів. І як ми можемо числити на нашу побіду з буржуазією, коли самі робітники стають нам на заваді? Ні! ми мусимо перше знищити ті спілки, які позакладали темні робітники, а тоді лекше пійде нам боротьба з другими". А думають так: Як робітники зорґанізуються, позакладають такі торговельні спілки та навчаться провадити бізнеси, то що-ж ми тоді будемо робити? Чиж маємо йти до шапи? А ті міліони, які рік-річно переходять (в бізнесі) з кишень мужицьких у кишені наші, мали би тепер позістати в їх кишенях, чи інституціях? Таж ми купці з діда прадіда, а той „дурний гой" хоче взяти тепер бізнес у свої руки? Ні! Не дочекає він того! Хотяй би прийшлося провадити боротьбу, так не допустимо, щоби робітник був нарівні з нами. А покищо ми маємо спосіб. Межи ними (робітникам) є ще досить несвідомих. Намовмо їх до большевизму, а яко большевики вони будуть самі нищити всьо то, що нам на заваді. Ми будемо лише з боку приглядатися та їх „інформувати", що мають робити.

Проти українського народного дому говорять: „Товариші! Як церква так і той український народний дім є місцем для нас ворожим. Як бачите, до церкви ми не хочемо йти, бо церква не для свідомих робітників (Жидів). А з народного дому нас повиганяли, як псів, а самі там сходяться та провадять роботу капіталістичну. У бейзменті мають ріжні напитки, перекуски і пултейблі. В галях відбувають мітінґи ріжних товариств і братств, з виїмком наших, бо нас не припустять. Там знайдете офіс українських молодих буржуїв, які мають аґенцію продажі корабельних карт, фарм та лотів. Одним словом: народний дім є гніздом капіталістичної зволочі, тож старайтеся се гніздо розбити". А думають і роблять ось що: Такий прекрасний дім, з такими обширними ґалями — се місце якраз для наших зібрань. Хотяй в літі ми не потрібуємо будинку, бо відбуваємо свої сходини у величавій будові, в публичнім парку, яку то будову побудувала нам сама природа, то в зимі ся природна будова таки невідповідна. А ще одна невигода: що та будова має забогато дверий, котрі не даються замкнути, та часами, як зайдуть „вуйки", то нас викидають як псів. Отжеж той народний дім треба за всяку ціну дістати. Ми (большевики) маємо там своїх товаришів, котрі є членами, або навіть урядниками. Вони потрафлять добре маскуватися. Намовмо їх, аби вони зробили заколот (неспокій) у заряді. Тимсамим усунуться ті, котрі нас відтам повиганяли. А тоді ми війдемо яко члени, та чи скорше чи пізнійше народний дім буде в наших руках.

Се, що я тут представив, се лише маленький образець з тих всіх лайдацьких способів, яких Жиди зі своїми слугами, українськими виродками, уживають. Але того всего наш нарід не хоче бачити і спокійно придивляється тій підлій роботі. Дивним є, що наш чоловік чіпається всего, навіть драпається до самого Бога, а не гляне там, де жерело нещастя.

Правда є, що сій киринній роботі винні, і то в більшій части, самі панове редактори декотрих українських часописий. Возьмім до рук таку „українську" часопись, як „Українські Щоденні Вісти", або „Українські Робітничі Вісти", або „Молот", чи яку іншу їм подібну газетку. Хотяй ті нібито українські часописи не мають поваги в загалу Українців, то всеж такі знайдуться такі, що їм свято вірять, як Жиди в „приказаннє". Та прочитавши їх, що ми там знайдемо? За попа, за кухарку, що попи деруни, рабівники, і тим подібні слова. Попри попів знайдете напади на людий, котрі хотять працювати для народу (без облуди).

Най ніхто мене не посуджує, що я отсими словами хочу стати в обороні священиків — чи як большевики кажуть — попів, або других людий. Сего я не маю навіть на думці. Але яко член української суспільности, я маю право станути в обороні справедливости. А тепер, в так важний час для нас, Українців, ми повинні звернути увагу нашим панам редкаторам, щоби вони не впроваджували українського загалу в блуд, але показали йому правдиве місце, де формується всяка зрада для українського народу.

Правдолюб.

АЛЕНТАВН, ПА.

Алентавнська громада висилає двох делеґатів до Вашінґтону.

За стараннем предсідателя Українсько-американського Горожанського Клюбу, п. Григорія Пипюка, були скликані дня 21. серпня б. р. в нашій місцевости збори. Предсідатель пояснив зібраним на ґали місцевим Українцям важну ціль теперішного старокраєвого стану, а відтак прочитав лист, який наспів від екзекутиви філядельфійської Ліґи Українсько-американських Сітізенів і бувших українсько-американських жовнірів.

По прочитанню сього листа вибрано отсих делеґатів до Вашінґтону: предсідателя Клюбу, п. Г. Пипюка, від українсько-американських сітізенів, а п. Стефана Блащака від українсько-американських жовнірів. Заступником вийшов п. Павло Лабоцький, бувший українсько-американський жовнір, котрий служив при американській армії.

По виборі делеґації п. Пипюк пояснив зібраним, що кошти подорожі мусить покрити сама наша громада, на що всі одноголосно згодились і зараз на ґали зложили 24 доляри. Два колектори, п. Антошко Максимяк і п. Михайло Рать, пійшли по хатах і назбирали $30.65, отже разом на покриттє коштів висилки двох делеґатів до Вашінґтону зібрано $54.65. Як що з тої квоти лишиться, то се пійде на телеґрами.

З того видно, що алентавнські Українці взялися щиро до народної праці зі своїми сітізенами. Рівнож мушу тут зазначити, що наша громада вже збирає підписи, які разом з меморіялом вишлеться до Ліґи Українсько-американських Сітізенів, а Ліґа перешле їх до представників заграничних держав.

Тут приходить мені на гадку, що й українсько-американські студенти можуть причинитися до тої народної праці, бож вони також розуміють людське горе і відчувають страшну недолю своїх старокраєвих братів.

А Ви, Панове Делеґати, коли зберетесь у Вашінґтоні, то не забудьте пригадати президентови Гардінґови за тих чотирнайцять точок, які оголосив його попередник. Запитайтеся пана Гардінґа, чи тих чотирнайцять точок видав Вілсон на те, щоби український нарід знищити з лиця землі? Ви, Панове, читаєте ґазети, а в них і старокраєві листи, тож знаєте добре, як Ляхи знущаються над українським безборонним народом. Вони вибирають очи українським Січовикам тай мучать їх за те, що ті Січовики боронять своїх прав. Панове! Чи не щемить Ваше серце і чи не беруть Вас дрощі, коли Ви очима своєї душі дивитеся на ті страшні безправства і насильства Ляхо-татарів на Вашій батьківській землі? Я думаю, що нема української душі, яка не здригнулаби на ті ляцькі звірства. Тому ми, алентавнські Українці, взиваємо всіх американських сітізенів, жовнірів і студентів, аби вони всі разом внесли свій протест проти ляцького наїзду і проти ляцької господарки у Східній Галичині. Ми желаємо Вам, Панове, щоби Ваш протест вигнав Ляхів з Галичини, з Волині, з Підляша, з Полісся і з Холмщини геть аж до Варшави, на їх рідну Мазурщину, бо там їх місце, а не на наших землях! Ляцька орда вже собі у Варшаві проголошує анексію (прилученнє) Східної Галичини до Польщі. Нехай вона собі проголосить стричок, бо тільки то їй належиться у Східній Галичині, а не жадна анексія. Східна Галичина не є польська і Поляки не мають права у ній господарити!

Тому, українські громади, висилайте своїх делеґатів разом з філядельфійською Ліґою, бо се замало, що до сего часу зголосилося. Тих двайцять шість громад не можуть за нас всіх говорити. Я думаю, що українських громад в Америці є більше ніж 26...

До діла, Українці! Йдіть за покликом Української Ліґи у Філядельфії та других наших громад. Станьте всі разом, бо пора се великая есть!

Володимир Кащицький.

СТ. ЛУІС, МО.

Театральне представленнє.

В неділю, 4. вересня б. р., відбулося в тутешнім Українськім Народнім Домі дуже красне театральне представленнє, на якім було богато місцевих і околичних Українців. Хто був уважний, сей з того представлення навчився дуже богато і я певний, що наука з него не пійде в ліс... У тім представленню було ясно доказано, з якої причини ми мусіли покидати рідну землю і шукати ліпшої долі за морем, куди також прибули за нами наші визискувачі, щоби дальше ссати нашу кров.

Згадане представленнє було відогране назагал дуже добре і за се належиться публичне признаннє всім тим людям, котрі коло него трудилися. В першій мірі треба подякувати всім аматорам і аматоркам, котрі так гарно вивязалися зі своїх роль, та тому підповідачеви, котрий розумів свою річ і знаменито з неї вивязався. Окрема подяка належиться шановному професорови, котрий так красно повиучував усіх своїх аматорів і дав доказ своєї умілости. Дай їм, Боже, всім многі літа прожити!

На щире признаннє заслугує і та наша публика, яка в такім поважнім числі прибула на наше представленнє. Честь усім тим, котрі підтримують свою народну роботу і не забувають на чужині за свої народні ідеали!

Стефан Зілінський.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА ПІД БАГНЕТАМИ

Громада Острів чорний, пов. Бібрка, побудувала своїм коштом а на заохоту пароха о. Курчаби памятник в честь поляглих героїв. Дня 28. серпня мало відбутися торжественне посвячення памятника. Зїхалися і зійшлися делеґації з поблизьких громад та делеґати пластуни зі Львова і все вже було готове до торжества, та рано в неділю прийшло 12 жандармів з бібрки з повідомленням від староства, що забороняється всякі „паради" і „одкриця". Що більше комісар староства, який також приїхав з жандармами, казав змінити напись „Героям, поляглим за українську державу" на „....волю" та замазати тризуб а опісля надумався і казав знищити цілу таблицю. Але люде заявили, що у них свято, отже хиба нехай жандарми самі це зроблять... Та не піднялася навіть жандармська рука на таке святотатцтво і напись покищо остала, тільки заліплена папером. За те катеґорично заборонила жандармерія, навіть приступати до памятника і зі словами „кабане юж оджива-йон" стали набивати кріси.

Нарід заляг цілу церков навколо і вислухав панахиди. Стало на тім, що тільки священики самі доступлять до памятника і покроплять його свяченою водою.

Але коли вийшли з брами і зблизилися вже до памятника, жандармерія і їм заступила дорогу. Вернули духовники з нічим, а нарід заплакав. Тоді промовив на цвинтари о. Донарович та сказав кілька слів д-р Л. Ганкевич зі Львова.

Парох о. Курчаба подякував присутним за участь в святі та візвав, передавати з рода в рід те, що тут кождий чув і бачив.

Спокійно розходився народ домів, віддаючи поклін памятникови — чести поляглих. Віддали і пластуни свою честь. І лишився памятник непосвячений, і вінці тернові та з кипарисів заховані в церкві, бо їх не позволено зложити на памятнику. І роздерлося серце у всіх присутних і закипіло гнівом, який скріпить велику присягу. А й жандармам стало ніяково і — майже соромно за свою владу; вони пізнали, що таке поступованнє викликує цілком противні наслідки. Чим скорше йшли, наче викрадалися зі села, яке — свора ще темне — стало з тим днем свідоме зі свідомих.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово.

NEW YORK, N. Y.

Українське Роб. тов. „Буковина" в Ню Йорку, устроює в суботу, дня 1. жовтня 1921 р. ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в Liberty Hall, 255-263 E. Houston St., New York, N. Y. Початок о год. 7-ій вечер. Вступ 35 цнт. 26-28

ВІСТИ З КАНАДИ.

(Кореспонденція „Свободи").

Канадійські враження. — Квібек чи Франція. — Безробітте в місті і брак робітника на фармі. — Схід і захід.

З газетних звідомлень можна додумуватися, що в Злучених Державах гостить під теперішню пору велике лихо: безробітте, страйки, кроваві сутички углекопів у Вест Вірджінії і инші безпорядки в економічному життю. Не красше воно, здається, і у нас, в Канаді. Війна тут проминула скорше ніж у вас, але сліди її видно тут далеко виразнійше ніж у Стейтах.

В перший мірі: страшна дорожня і безробітте. Ся дорожня являється наслідком великих податків, наложених правительством на ріжні предмети, потрібні для життя. І коли у вас є часті бесіди про пониженне дорожні, в яких бере участь і правительство, то у нас купці і промисловці є безсильні під сим оглядом, так як дорожню піддержує безпосередно само правительство, приневолене до сього ріжними конечностями.

Возьмім такі приміри: пачка вірджінійського тютюну коштує тут 15 центів, з чого правительству приходить у формі такси около 8 центів. Мала пачка сірників, яку в Ню Йорку додають даром до тютюну коштує тут 3 центи, з чого 1 цент припадає правительству. На пачці є державна стампіля яка каже, що правительство наложило на сі сірники один цент податку. Велика пачка сірників, яку купується до кухні коштує 15 центів; у Стейтах її купите за 5 центів. Ціна одежі й обуви тут майже подвоєна. Панчохи, за які в Стейтах не заплатите дорозше як 10 центів, тут коштують 35 до 45 центів. Тузин яєць 50 центів; фунт солодкого масла 50 центів; фунт воловини 25 до 45 центів. Се ціни у Монтреалі, де тепер англійська преса розпочала загальний атак на французьких торговців і на провінціональне правительство за таке вишрубуванне цін.

Бо треба знати, що вся торговля у Монтреалі і в провінції Квібек находиться в руках Французів або Жидів, які тут, задля зрозумілих причин, перекинулись у Французів. А також провінціональне правительство Квібек, де 80% населення творять Французи, складається в більшій частині з Французів. Квібек — се Франція. По містах ви ще вчуєте десь-недесь англійську мову, але в глибині краю, поза містом, се виключене. До великої дорожні, як звичайно, прилучується друге тяжке лихо: безробітте. Воно проявляється найбільше у східних провінціях, де на нього складаються дві важні причини: одна, що східна Канада є більше промислова, має більше робітників по містах, які тепер осталися без праці, бо по війні промисл дуже підупав, і друга, що сьогорічні жнива у східних провінціях не дописали і тому нема попиту за робітниками, бо фармери власними силами обробляють землю. Дійсно, жнива у Квібеку і східнім Онтеріо не дописали сього року. Фармери скаржаться, що будуть мусіли доложити до своєї роботи ще й гроші, які зложили за минувші роки. Минувшого року фармери у Квібеку платили по 4 і по 5 долярів денно за робітника, і тяжко було дістати; сього року булиб робітники за $1.50 денно, але фармери не хочуть брати, бо кажуть, що і тої суми нема з чого заплатити.

Натомісць західна Канада дописала жнивами. У Манітобі і Саскачевані, де є найбільше українських кольоністів, жнива удалися на причуд гарно. Там брак робітників. Фармери платили по 4 доляри, тепер дають уже по 5 долярів денно, але робітників таки бракує.

Безробітте по містах східної Канади, є викликане застоєм у фабриках. В часі війни фабрики продукували военний матеріял. Старі фабрики приспособились до военних потреб, а що старих було мало, будовано нові — також для военних продуктів. Робота йшла знаменито. Було брак робітників, — їх зараз спроваджувано. Всі радо їхали в західну Канаду, бо тут добре платили. Але застановилась війна, замовкли фабрики, — викинено робітників, бо замкнено двері. І тисячі людий, які в часі війни заробляли добрі гроші, а ще ліпше тратили, остались мимоволі на бруку. Нині у Монтреалі, найбільшому місті Канади, найдете на улиці тисячі людий без праці, без цента в кишені, без кусника хліба і, послідовно, без надії на поліпшенне.

У фабриках, які ще якнебудь рушаються і затрудняють людий, платня майже собача. За десять годин роботи денно і шість днів тижнево платять женщинам 7 до 9 долярів тижнево; мущинам 30 до 35 центів на годину.

Але і таку роботу тяжко дістати, бо хто її має, той пильнує, щоби не стратити.

Дівчата в домашній роботі також дуже слабо платні. Вони працюють цілий божий тиждень, з виїмком кількох пополудневих годин в неділю, за 35 долярів у місяць. За се вони мусять чистити цілий дім, варити, прати, бавити діти і взагалі робити всяку можливу роботу.

Такі то канадійські гаразди. Вони нічим не ліпші від попередних років. Для тих, що заміряють їхати в Канаду, щоби тут поправити свою гірку долю, нема слова заохоти. Противно, після описаного положення треба рішучо остерігти наших людий, аби під зиму сюди не пускались, бо замісць гараздів стрінуть розчарованне. Бо взявши під розвагу населенне Злучених Держав (105,000,000) і Канади (9,000,000), тут процентово є більше безробіття ніж у Стейтах.

В другому листі напишу про політичне положенне між канадійськими Українцями, та дещо з громадянської роботи між нами.

Тихон Небожук.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє, що спеціяльний мітінг відбудеться о 7-мій годині вечером в пятницю, 30. вересня, в гали Просвітного Кружка під ч. 337 Ремінгтон стр. Проситься всіх членів, аби прибули на сей мітінг, бо є дуже важна справа до порішення. — Д. Братусь, предс.; В. Гурянський, секр.

РОБОТА В МАЙНАХ В ОКОЛИЦИ КІСКІМІНЕТАС ВАЛЛЕЙ РОЗПІЧНУТЬСЯ НАНОВО.

З певних жерел довідуємось, що роботи в околицях Apollo, Leechour and Vandergrift, в Армстронг і Вестморелейд Каунтах, в стейті Пенсильвенія, зістануть зновлені сейчас і майни будуть робити повною силою. Сі майни находяться в полосі вуглевій, де вугле доходить до чотири стопи грубости. Майни мають сильні повали і є незвичайно сухі. В сій части є богато домів, які побудувала компанія в часі повільної роботи в майнах а які досі не були замешкані. Нові обставини промовляють за тим, що сі майни будуть робити стало, а що майни находяться всего півтора милі від Пітсбурга, то і робітникам майнерам буде вигідно тут жити. Майни затрудняють від 1000 до 2000 робітників.

Ті майнери, що находяться без праці, повинні поїхати до сеї майни, яка находиться при висше згаданих місцевостях, коли хотять дістати сталу роботу. 19-26

ВІД ЗАРЯДУ КНИГАРНІ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.

В книгарни У. Н. Союза в Ню Йорку є не лиш всі книжки, що були в книгарни „Свободи", але є ще й велике число таких книжок, яких в книгарни „Свободи" зовсім не було. Тих книжок нема поданих і в катальогу книгарні „Свободи".

Та богато людий має у себе катальог книжок книгарні „Свободи". Тим людям подаємо понисше спис книжок, яких в катальогу „Свободи" нема, але вони є в книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, і їх можна замовляти враз з книжками, що є в катальогу книгарні Свободи.

Ось ті книжки:

- **Батьківщина** й инші опов., Ів. Франка. — Ціна 25
- **Біля машини**, оповідання, В. Винниченка. — Ціна 10
- **Брати Моуглі**, опов. з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий). — Ціна $1.00
- **Варвара Убрик**, оповідання з життя в монастирах. — Ціна 40
- **Варіят з 1906 року. — 2. Вірш. — 3. Між бурливими филями**, драма на 4. дії, В. В. Бабієнка. — Ціна 35
- **Великий сонник.** — Ціна 40
- **В Тумані**, оповідання, Л. Андреєва. — Ціна 20
- **Голод**, оповідання, В Винниченка. — Ціна 5
- **Гумор і Сатира.** — Ціна 25
- **Дарвінізм** Еміля Ферріера (переклад з франц.). — Ціна 80
- **Два мужі. — Одна жінка**, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк). — Ціна 20
- **Дві могили**, оповідання з сибірського життя, І. Королевського. — Ціна 10
- **Для домашнього огнища**, повість, Ів. Франка. — Ціна 85
- **Домашна кухня, або Як варити і печи**, Леортини Лучаківської. — Ціна 75
- **Еволюція в образках** Д. Гирда. — Ціна $1.25
- **Евстахій**, повість з перших віків християнства, Христа фон Шмід. — Ціна 30
- **Елисавета**, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський. — Ціна 60
- **Житє і наука грецького фільозофа Сократа** з вступним додатком огляду історії фільозофії, М. Загірні — Ціна 25
- **Житепись чорта М. Шустакевича.** — Ціна 15
- **Записна книжка**, оповідання, В. Винниченка. — Ціна 5
- **Збірка оповідань для української молодіжи.** — Ціна 40
- **Звідки взялася і що значать назва „Русь" і „Україна"** др. Л. Цегельського. — Ціна 30
- **З журбою радість обнялась**, збірка віршів, О. Олеся. — Ціна 80
- **Ілюстрована свята інквізиція**, страшна смерть за віру в Бога. — Ціна 50
- **Ілюстроване українське письменство в житеписах** др. М. Пачовського. — Ціна 35
- **Індустріяльний юніонізм** Даниїла де Леон і **Промова** В. Дебса. — Ціна 25
- **Історія боротьби віри з наукою** Дж. Дрепера (переклав з англ. М. Павлик). — Ціна $1.50
- **Історія Московщини** до Петра Великого. — Ціна 40
- **Історія о золотокрилім лицарю.** — Ціна 10
- **Історія паризької комуни.** — Ціна 15
- **Каменярі**, журнал студентського кружка за рік 1910. — Ціна $1.00
- **Карл Маркс**, його життє і наука, Еміля Гекера. — Ціна 15
- **Коли зійшло сонце**, оповідання з 2.000 року, П. Крата. — Ціна 30
- **Контрасти, шарж**, В. Винниченка. — Ціна 10
- **Короткий виклад політичної економії** А. Богданова (перевів М. Д.). — Ціна $2.50
- **Короткий огляд українського письменства** від 11-го до 18-го столітя, Ост. Макарушки. — Ціна 30
- **Кровавий шлях** (Шерльок Гольмс) в 2-ох частях, К. Дойля. — Ціна 60
- **Кузь та Грицунь**, оповідання, В. Винниченка. — Ціна 8
- **Латачки**, оповідання, Володимира Б. Ціна 25
- **Лубенський Монастир**, веселі оповідання, О. Проколупія. — Ціна 10
- **Маруся**, повість, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна 30
- **Методична граматика Укр. мови** В. Коцовського і І. Огоновського. — Ціна 40
- **Молодий вік**, оповідання для молодіжи Кн. 1. — Ціна 40
- **На зелених горах**, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна 20
- **Наречена**, оповідання, Георгія Г. Чулкова. — Ціна 15
- **Народ а національність**, популярно-наукова розвідка, др. Стефана Гриневецького. — Ціна 10
- **Народні казки ч. 1.** — Ціна 20
- **Народні казки ч. 2.** — Ціна 20
- **Начерк стилістики, поетики і реторики** др. Конст. Лучаковського. Ціна 40
- **Наша рідна мова, Географія України і характер Українця, Поляка, і Москаля**, Написав проф. М. Возняк. — Ціна 10
- **Незвичайні дива природи** А. П. Нечаєва. — Ціна 20
- **Не піддавайся біді**, оповідання з селянського життя, Др. А. Чайковського. — Ціна 25
- **Нетри** А. Сінклера, в оправі. — Ціна $1.50
- **Нічого не було**, оповідання, А. Каменського. — Ціна 15
- **Незвичайні пригоди Матія Сандорфа**, повість в 2-ох томах, Ю. Верного. — Ціна $2.80
- **Не любо — не слухай, брехать не мішай** Т. Безщаха. — Ціна 20
- **Новелі**, К. І. Юрія Сірого. — Ціна 70
- **Новітна суспільність і церква** Др. Т. Бартошека (переклад М. Павлика). — Ціна 35
- **Оповідання про заздрих богів** Мих. Драгоманова. — Ціна 15
- **Оригінальний чоловік** і инші оповідання. — Ціна 25
- **Орлеанська дівчина**, історичне оповідання про франц. героїню Іванну д'Арк. — Ціна 20
- **Папа чи Христос** Ізії М. Глови. Ціна 65
- **Перекази старинного світа** др. Ів. Деминчука. — Ціна 35
- **Північний Бігун** колиской народів Евгена Слачича. — Ціна 15
- **Плаваючий острів.** — Ціна 10
- **Подорож до місяця** Ю. Верного. Ціна 40
- **Поезії О. Олеся.** — Ціна 80
- **Попадя в Зільниці**, гум. істор. оповідання з передодня революції, О. Проколупія. — Ціна 15
- **Початок родини, приватної власности і Держави** Ф. Енгельса. — Ціна 75
- **Послідне хожденіє Бога по землі або Бог на Революції**, гумористична повість, П. Крата. — Ціна 35
- **Про жіночу неволю в історичнім розвою** Мих. Ганкевича. — Ціна 30
- **Про світ Божий**, бесіди по природознавству, Юр. Сірого. — Ціна 40
- **Революція в Росії** (від 1861 року до найновійших часів), Т. Ф-я. — Ціна 15
- **Ревун**, сатира, Ос. Маковея. — Ціна 25
- **Рідна школа читанка перша**, Спиридона Черкасенка. — Ціна 30
- **Рідна Школа, читанка третя**, Спиридона Черкасенка. — Ціна 60
- **Рінальдо Рінальдіні**, страшний проводир розбійників, романтичне оповідання з минулого столітя. — Ціна 25
- **Робінзон Крузе з образками.** — Ціна $1.00
- **Робітничі пісні.** Зібрав В. Головацкий. — Ціна 25
- **Розбишаки в паломницкій одіжи**, оповідання для народу. — Ціна 10
- **Розвій поглядів на вселенну** А. Діксона Вайта. — Ціна 40
- **Смерть Довбуша**, поема, Л. Лотоцького. — Ціна 15
- **Смерть за правду**, оповідання про Ів. Гуса, В. Доманицького. — Ціна 10
- **Соціялізм а религія** Д. Бориска. — Ціна 15
- **Спочив мій дух** і инші оповідання — Ціна 15
- **Страшні тайни монастирських мурів.** — Ціна 75
- **Страшний монарх Распутин або Тайни царського двора.** — Ціна 50
- **Таємниця Америки або огляд американської культури зперед Христофа Колюмба.** — Ціна 15
- **Тарас Шевченко**, в столітні роковини. — Ціна 20
- **Твори**, поезії в 2-ох томах, С. Черкасенка. — Ціна $2.00
- **Трагедія галицької України** Осипа Мегаса. — Ціна $1.00
- **Тропарик або Підручник церковного співу.** — Ціна 30
- **У Зарані слави**, події з життя укр. князів Олега й Ігоря і княгині Ольги. — Ціна 10
- **Унія з Римом** Я. Н. Крата. — Ціна 30
- **Хрунь і Чорт** В. Будзиновського. — Ціна 15
- **Цариця і весталька або Живцем замурована**, історія з часів переслідування християн за панування римського цісаря Нерона. — Ціна 25
- **Цьвіт і душа** й инші оповідання. — Ціна 15
- **Чому попи не женяться?** — Ціна 15
- **Чорноморці в неволі** й инші оповідання. — Ціна 30
- **Чужиною**, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна 60
- **Що сталося з Рудольфом, або трагедія на замку Маєрлінг.** — Ціна 60
- **Що чути тепер в ріднім краю або Україна без хлопа і пана.** — Ціна 10
- **Як кров кружить в нашім тілі і яка нам з неї користь** др. С. Фішера — Ціна 15
- **Як люди навчились числити?** М. Чайковського. — Ціна 15
- **Як Михась, син Мельника, ходив до неба по діямант.** — Ціна 20
- **Як Мошко вийшов на спілці з Грицьком Кутерногою** й инші оповідання. — Ціна 10
- Ціна 5

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

- **Базар**, песа на 4-ра розділи, В. Винниченка. — Ціна 25
- **Батраки**, драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко. Ціна 35
- **Безталанна**, драма в 5-ох діях, Івана Тобілевича. — Ціна 35
- **Бурлака**, драма в 5-ох діях, Ів. Тобілевича. — Ціна 35
- **Великий молох**, песа на 3 розділи, В. Винниченка. — Ціна 50
- **Веселі Полтавці або Возьний оженився**, комедія з життя Полтавських Українців, в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського. — Ціна 30
- **Виворожила**, комедія в 1-ім акті, Є. Луцика. — Ціна 10
- **Вихрест** (в чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями Козич-Уманської. — Ціна 35
- **Гей на Івана, гей на Купала**, оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева. Ціна 15
- **Глитай або Павук**, драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького. — Ціна 45
- **Дай серцю волю, заведе в неволю**, драма в 5-ох діях, М. Кропивницького. — Ціна 40
- **Двоє**, драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзара. — Ціна 10
- **Дівочі мрії**, трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля. — Ціна 20
- **Добрі діти**, образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима. — Ціна 15
- **Душогуби**, драма в 5-ох діях, І. Тогобочного. — Ціна 35
- **Душогубка**, драма в 4-ох діях, Т. Трушевського. — Ціна 30
- **Дячиха**, комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими. — Ціна 35
- **Єврейський розвод**, драма в 5-ох діях, Л. Суходольського. — Ціна 35
- **Живий мертвець**, жарт на одну дію, Гавриїла Кобзаря. — Ціна 25
- **Жидівка вихрестка**, драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного. — Ціна 50
- **За друзі своя**, драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса. — Ціна 40
- **За Неман іду**, оперета в 4-ох діях, В. Александрова. — Ціна 20
- **Запорожський клад**, комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького. — Ціна 20
- **Катерина** (мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького. — Ціна 30
- **Кохання в мішках** (Різдвяна Ніч), водевіл в 1-шій дії зі співами, (після Гоголя) С. Комишеваного. — Ціна 30
- **Мазепа**, історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького. — Ціна 35
- **Майська ніч**, комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя). — Ціна 30
- **Маруся Богуславка**, побутово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького. — Ціна 50
- **Мати наймичка**, драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного. — Ціна 25
- **Між двох сил**, драма на 4 дії, В. Винниченка. — Ціна 50
- **На сіножаті**, жарт на одну дію, Л. Яновської. — Ціна 25
- **На старости літ**, образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я Луцика. — Ціна 10
- **Настеньці**, комедія в 1-ій дії, О. Бобикевича. — Ціна 20
- **Недолюдки**, бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького. — Ціна 30

Та найкраще буде, що хто хоче замовляти книжки з книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, нехай напише картку по катальог тоїж книгарні, а безпроволочно вишлемо його.

У всіх справах, доторкаючих книгарні і друкарні У. Н. Союза в Ню Йорку належить удаватись на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.